

Omgangsprotocol

Versie: juli 2022

Bijlage 1 van het Sociaal Veiligheidsplan

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Onderzoek naar effecten antipestprogramma's
2. Wat verstaan we onder pesten?
3. Wat doen we om pesten te voorkomen?
 - 3.1 De aanpak van straffen
4. De aanpak bij pestgedrag
 - 4.1 Ouders op de hoogte brengen
 - 4.2 Schorsing en verwijdering
5. Digitaal pesten
 - 5.1 Eigen devices
6. Taken in de school
 - 6.1 Anti pest coordinator
 - 6.2 Vertrouwenspersoon
 - 6.3 Kerngroep de Vreedzame School

Inleiding

Voor u ligt het omgangsprotocol van de Banier.

Het omgangsprotocol is onderdeel van het Sociaal Veiligheidsplan. Andere onderdelen horende bij het Sociaal Veiligheidsplan is Bezielt burgerschap en het stichtingsbrede veiligheidsbeleid. Deze documenten zijn terug te vinden in de kwaliteitsmap van de school en op de website.

Het omgangsprotocol is een nieuwe naam voor het pest protocol of het anti-pestprotocol. Wij kiezen voor de naam omgangsprotocol omdat er in staat beschreven hoe wij omgaan met elkaar en met incidenten. Er staat in uitgelegd hoe wij als school omgaan met plagen en pesten en welke uitgangspunten wij hanteren bij incidenten.

1. Onderzoek naar effectiviteit van antipestprogramma's

Het Nederlands Jeugdinstituut heeft onderzoek gedaan naar de verschillende antipestprogramma's. In 2015 is de aanpak vanuit de Vreedzame school betiteld als kansrijk. In 2018 is het niet meegenomen in het onderzoek omdat De Vreedzame School zichzelf niet primair ziet als een anti pestprogramma. Sterke onderdelen die genoemd worden bij de Vreedzame School zijn de manier waarop het omgaat met conflicthantering, verantwoordelijkheid laten ervaren voor de gemeenschap, gezamenlijke besluitvorming en open staan voor verschillen.

Het eigen maken van een programma is dat wat effect heeft op de leerlingen. Het moet een manier van werken zijn waar het team achter staat en waar aanpassingen in kunnen worden gedaan zodat het beter past bij de ontwikkeling van de leerlingen op de Banier.

Naast deze punten zijn er een aantal richtinggevende conclusies die wij inzetten als uitgangspunten voor het werken rond incidenten/pesten:

- Individuele trainingen zijn minder effectief dan trainingen in een groep.
- Pestgedrag mag niet door leerling mediators worden begeleid. Pesten moet opgepakt worden door de leerkrachten, niet door de leerlingen.
- Het vergroten van toezicht in 'vrije' ruimtes en het verbeteren van de fysieke overzichtelijkheid.
- Het verbeteren van de onderlinge relaties tussen leerkrachten en leerlingen en tussen leerlingen onderling.
- Het investeren in een veilig klimaat op school waarin harmonie en respect centraal staan en pesten en ander agressief gedrag niet getolereerd wordt.
- Grotere deskundigheid door leerkrachten.
- Zowel groepsregels als schoolbrede gedragsregels over de omgang met elkaar.

Met bovengenoemde punten houdt het team van de Banier rekening zodra we spreken over de aanpak rond pesten, maar ook over de aanpak van de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen in het algemeen.

2. Wat verstaan we onder pesten?

Pesten vindt overal plaats. Helaas behoort pesten tot gedrag dat door alle tijden en overal op de wereld is terug te vinden. Er is een verschil tussen plagen en pesten en dat is dat bij plagen het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht is. Vaak is de machtsongelijkheid

veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. Pesten is een weloverwogen en proactieve reactie, het gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

Plagen kan leiden tot een conflict. Een conflict is een verschil van mening of van belang. Soms ontstaat een conflict in een ruzie. Bij ruzie is er sprake van fysiek of psychisch geweld.

Wij spreken op school van pesten als:

- Er een negatieve intentie is, bedoelt om iemand leed te berokkenen;
- Er sprake is van herhaaldelijk en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer personen;
- Er verschil in macht is tussen pester en gepeste.

Hoewel pesten wordt gezien als een dader en een slachtoffer is het proces vaak veel ingewikkelder. Vaak zijn er meerdere leerlingen bij betrokken. Dit zijn de meelopers en de aanmoedigers en zij zorgen ervoor dat de dader zich sterker voelt en de slachtoffer zwakker. De rollen die leerlingen aannemen is niet in iedere situatie gelijk. Afhankelijk van de situatie kiezen leerlingen soms andere rollen binnen dit proces.

3. Wat doen we om pesten te voorkomen?

Voordat we het gaan hebben over wat we doen in het geval van pesten is het belangrijk om te weten dat we een aanpak hebben om pesten te voorkomen.

Op de Banier beschouwen wij pesten als een fundamenteel groepsproces. Het behoort blijkbaar tot het repertoire van de mens, in dit geval de kinderen, en het wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. Wat nodig is, is een sterk tegenwicht: de klas en school dient een positieve sociale gemeenschap te zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm aanwezig is die ervoor zorgt dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap, en dat je het recht hebt om jezelf te zijn, maar dat je dan ook de plicht hebt om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht heeft.

In de praktijk ziet dit er als volgt uit:

- We hebben een grondwet waaraan regels en afspraken zijn verbonden.
- In de groepen worden de afspraken, die nodig zijn om de regels na te leven, regelmatig besproken en aangepast.
- We zorgen voor oudercontact bij situaties waarvan wij inschatten dat het kind zich aangedaan voelt. Daarnaast verwachten wij van ouders dat ze contact opnemen met school zodra de leerling met een vervelend gevoel thuis komt.

Daarnaast dragen we als school uit wat wij vinden dat de sociale en morele norm is. Dat wat we verwachten van de kinderen willen we zelf als volwassenen ook uitstralen. We spreken dit naar de kinderen toe uit. Het is belangrijk als volwassene niet weg te kijken voor niet wenselijk gedrag, en toe te geven als we zelf niet hebben gehandeld op de manier zoals we dat zouden willen.

3.1 De aanpak van straffen

We proberen goed gedrag al preventief aan te leren, maar soms gebeurt het toch dat kinderen zich niet aan regels houden. We proberen er dan voor te zorgen dat een straf zinvol is. Hierbij houden we dan rekening met de relatie, autonomie en competentie.

- Relatie: We spreken kinderen individueel aan, op zo'n manier dat de relatie niet verbroken is. Als leerkracht laten we zien dat het om het gedrag gaat en niet om de persoon. Je helpt hem of haar de fout te herstellen.
- Autonomie: We zorgen ervoor dat kinderen mede-eigenaar worden van het probleem, van het vinden van een oplossing, het maken van een plan en het uitvoeren van dat plan.
- Competentie: We gaan er van uit dat het kind zelf met een goede oplossing komt en die ook uitvoert. We laten onze waardering zien wanneer het dan ook gelukt is.

4. De aanpak bij pestgedrag

Ondanks alle preventieve maatregelen die we nemen kunnen we pesten nooit volledig uitbannen. Wanneer er toch pestincidenten zijn is het eerst belangrijk om te kijken of het stukje preventie nog wel goed wordt uitgevoerd, maar soms is er meer nodig. Hieronder beschrijven we wat we gaan doen wanneer preventie niet meer genoeg is.

Wanneer preventie niet meer genoeg is gaan we over op de Oplossingsgerichte PestAanpak (OPA). We gaan hierbij de groep bij het probleem betrekken, oplossingsgericht aan het werk, we gaan positieve invloed van leeftijdsgenootjes benutten en we zorgen dat de kinderen verantwoordelijk voor elkaar worden en voor elkaar gaan zorgen.

Wat we hierbij wel belangrijk vinden is dat het hierbij niet gaat om schuld, verwijten of straf maar dat we uitgaan van het goede van ieder kind. Iedereen is verantwoordelijk en helpt mee aan het oplossen van het probleem en de pester krijgt de kans zijn gedrag te veranderen.

We maken in dit proces de volgende 4 stappen:

Stap 1	<i>Gesprek met het gepeste kind</i> De leerkracht gaat in gesprek met het kind en probeert erachter te komen wat er aan de hand is. Hoe beleeft het kind het pesten, wie zijn er wel en niet bij betrokken, wat gebeurt er, waar gebeurt het. Het is belangrijk dat het kind zich gesteund en veilig voelt. Spreek met het kind uit dat er wat veranderd kan worden aan de situatie, maar alleen als het kind dat zelf wil. Geeft het kind toestemming dan bespreek je met het kind het proces.
Stap 2	<i>Gesprek met de steungroep</i> Na het gesprek met het gepeste kind moet zo snel mogelijk een gesprek plaatsvinden met een steungroep. Wanneer er wordt gesproken met de steungroep is het gepeste kind er niet bij. De steungroep bestaat uit een aantal kinderen die vrienden zijn van het gepeste kind, maar ook de pester, de meelopers en wat buitenstaanders zijn onderdeel van deze groep. Aan de steungroep wordt het probleem uitgelegd en wordt duidelijk gemaakt dat het hier niet gaat om schuldig voelen of schuld bekennen maar om mee te helpen het probleem op te lossen. We maken de groep duidelijk dat we ze nodig hebben het probleem op te lossen. Er wordt aan de groep gevraagd of zij ideeën hebben om het pesten te stoppen en het gepeste kind helpen weer gelukkiger te worden. De ideeën

	worden genoteerd op een formulier (het gaat om ideeën en niet om beloftes of strikte afspraken). Aan het einde van de bijeenkomst draag je de verantwoordelijkheid aan de groep over. Na een week wordt de groep weer bij elkaar geroepen. In de tussentijd bemoeit de leerkracht zich niet met het proces maar is wel bereikbaar voor de kinderen. Het gepeste kind wordt niet op de hoogte gebracht van de gemaakte afspraken. Ook is het belangrijk dat collega's op het plein afweten van de pesterijen zodat zij het ook in de gaten kunnen houden.
Stap 3	<i>Een tweede gesprek met het gepeste kind</i> Na een week wordt er weer een gesprek gevoerd met het gepeste kind. We gaan kijken wat er al beter gaat. Wat heeft het kind er zelf aan gedaan om te zorgen dat de situatie beter wordt. Vraag aan het kind wat het nog graag veranderd ziet worden en wat de verwachtingen zijn. Ook blijf je benoemen dat je de situatie blijft volgen.
Stap 4	<i>Een tweede gesprek met de steungroep</i> Na een week volgt het tweede gesprek met de steungroep. Hierin wordt besproken wat ieders bijdrage was afgelopen week. Er kan voor worden gekozen om met de hele steungroep tegelijk te spreken, maar soms kan het ook wenselijk zijn kinderen uit deze groep individueel te spreken. De voorkeur gaat wel uit naar een gezamenlijk gesprek met de hele steungroep. Meestal is het pesten na een week gestopt. Soms is het nodig om de steungroep opnieuw acties te laten bedenken en nog een week de gelegenheid te geven deze acties uit te voeren.

4.1 Ouders op de hoogte brengen

Er is contact met ouders waar de school of de ouders voelen dat het nodig is om elkaar op de hoogte te brengen van een situatie. We willen graag het verhaal en de inbreng van ouders gebruiken bij het zoeken naar oplossingen. Samen komen we tot een plan van aanpak dat er voor moet gaan zorgen dat het kind zich weer veilig(er) voelt op school.

4.2 Schorsing en verwijdering

Wanneer er een situatie ontstaat waarin de veiligheid van kinderen en/of leerkrachten niet gewaarborgd kan worden gaan wij over tot het volgen van het stichtingsprotocol schorsing en verwijdering. Het uitgangspunt van de school is dat schorsen niet nodig is als we aan de voorkant, samen met ouders inspringen waar we voelen dat er problemen ontstaan. Door samen op een lijn te kunnen werken de leerling hopen we op voorhand de kinderen te kunnen helpen om uit de problemen te komen.

5 Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een andere vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij 'klassiek' pesten. Wat je in het 'echte leven' niet mag, mag je online ook niet. Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico's met zich mee brengt, daarvan zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media.

We bieden de leerlingen in de bovenbouw mediawijsheid lessen waarin aan kinderen wordt uitgelegd wat er kan gebeuren, waar ze op moeten letten en wat ze er aan kunnen doen. Ook in de lessen van de vreedzame school komt het digitaal communiceren terug in de lessen.

Op momenten dat er via social media incidenten naar voren komen in de klas dan koppelen we daar een les rond het thema aan. De les zal niet specifiek gaan over het incident, maar vooral op het gebruik van social media. Om hier goed les in te kunnen geven hebben leerkrachten de mogelijkheid om een training in mediawijsheid te volgen. Er worden veel projecten rond dit thema aangeboden en per jaar maken we hier een keuze in wat passend is bij onze groepen.

Als school gebruiken wij alleen onze website en de app Social Schools om te communiceren met ouders. Jaarlijks wordt bij het kennismakingsgesprek aan de ouders gevraagd het AVG formulier opnieuw in te vullen zodat deze up to date blijft.

5.1 Eigen devices

De kinderen brengen hun eigen Ipad mee naar school. In de klas worden hier afspraken over gemaakt. Het kunnen omgaan met prikkels die tussendoor binnenkomen op de Ipad is een leerpunt voor de kinderen. Wij sluiten als school geen apps van kinderen. We leren ze omgaan met hun Ipad. De invloed van de apps die op de Ipad staan komt vanuit de ouders. Ook over de mobiele telefoon worden per klas afspraken gemaakt. De leerkracht maakt met zijn klas afspraken over de plek waar de telefoons en iPads bewaard moeten worden.

6 Taken in de school

6.1 Anti pest coördinator

Op de Banier zijn anti pest coördinatoren aanwezig. Dit zijn Linda Fictorie en Peter van der Weide. Eerste lijn contact bij pesten is altijd de groepsleerkracht. Als dit niet voldoende is kan Linda of Peter in worden geschakeld door leerling, ouders of de leerkracht. Ook de conciërge, een andere leerkracht of de directie neemt in sommige situaties deze taak op zich. Het gaat niet om het coördinatorschap. Het gaat om het feit dat ouders bij iemand aan de bel kunnen trekken zodra de groepsleerkracht niet voldoende hulp kan bieden.

6.2 Vertrouwenspersoon

Stichtingsbreed kan er contact worden opgenomen met de vertrouwenspersoon van de stichting. Dit is A. Wemer. Ook klachten waarbij ouders zich niet gehoord voelen in de school mogen hier naar toe. Haar contactgegevens zijn op te vragen via de school of de stichting.

6.3 Kerngroep de Vreedzame School

Om ons handelen goed te laten aansluiten met dat wat we zeggen werken we met een kerngroep van leerkrachten die zorgen voor het scherp houden van het protocol.